

DEM İLAÇ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

**6,1 MW_m KAPASİTELİ LİSANSSIZ GÜNEŞ
ENERJİSİ ELEKTRİK ÜRETİM TESİSİ PROJESİ**

**AHMET YESEVİ MAHALLESİ MEVKİİ
TERCAN / ERZİNCAN**

PAYDAŞ KATILIM PLANI

KASIM-2025

Muslihittin Mah. Mehmet Zekai Özbek Cd. No:79 Menteşe/MUĞLA

0 252 212 36 93

Bu Rapor Sistem Mühendislik tarafından hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

1.Giriş ve Proje Özeti	6
1.1.Genel Bakış.....	6
1.2.Paydaş Katılım Planının Amaçları ve Kapsamı	6
1.3.Proje Bilgisi, Konumu ve Etki Alanı.....	7
1.4.Projenin Potansiyel Etkileri ve Etki Azaltıcı Önlemlerin Özeti	8
2.Paydaş Katılım Gereklilikleri	9
2.1.Genel Bakış.....	9
2.2.İlgili Kılavuzlar ve Standartlar	10
2.2.1.Ulusal Gereklilikler.....	11
2.2.2.Uluslararası Gereklilikler.....	11
2.2.3.Proje Şirketinin İlgili Politika ve Uygulamaları	11
3.Paydaş Belirleme ve Analizi	12
3.1.Metodoloji	12
3.2.Projeden Etkilenen Diğer Kişiler ve Diğer İlgili Taraflar	13
3.3 Hassas/Dezavantajlı Kişiler ve Gruplar.....	14
4.Daha Önce Gerçekleştirilen İstişareler ve Sonuçları	14
5.Paydaş Katılım Programı ve Bilgilendirme Süreci	16
6.Projeye Ait Şikayet Mekanizması	23
6.1.Genel Bakış.....	23
6.2.Şikayet Mekanizmasının İlkeleri	23
6.3.Dış Şikayet Mekanizması	24
6.4.İç Şikayet Mekanizması.....	25
6.5.Şikayet Mekanizması Kanalları Ve Toplam İrtibat Görevlisi (Tig) İletişim Bilgileri ...	25
7.Kaynaklar, Roller ve Sorumluluklar.....	26
8.İzleme ve Raporlama	27
9. Ekler	31
9.1 Örnek Proje İstişare Formu.....	32
9.2 Örnek Proje İstişare Kaydı	34
9.3 Örnek Proje Şikayet Kayıt Formu	35
9.4 Örnek Proje Şikayet Kaydı	36
9.5 Örnek Proje Şikayet Kapatma Formu.....	37

TABLolar

Tablo 1. Politikalar ve Gereklilikler	12
Tablo 2. Paydaş Grubu ve Tanımlamaları	13
Tablo 3. Diğer Paydaş Grupları ve Tanımlamaları	13
Tablo 4. Paydaş Grubu Hakkında Bilgilendirmeler	19
Tablo 5. Paydaş Görüşleri – IFC PS Gereklilikleri ve Uyum Matrisi	20
Tablo 6. IFC PS2 Uyum Değerlendirmesi-Ana Gözlemler	22
Tablo 7. Çevresel ve Sosyal Performans Göstergeleri İzleme Matrisi	30
Tablo 8. Örnek Proje İstişare Formu	33
Tablo 9. Örnek Proje İstişare Kaydı	34
Tablo 10. Örnek Proje Şikayet Kayıt Formu	35
Tablo 11. Örnek Proje Şikayet Kaydı	36
Tablo 12. Örnek Proje Şikayet Kapatma Formu	37

ŞEKİLLER

Şekil 1. Paydaş Görüşmeleri	21
--	----

*PAYDAŞ KATILIM PLANI *

Revizyon	Tarih	Oluşturan	Denetleyen	Onaylayan	Açıklama
0					
1					
2					
3					
4					

Sorumluluk Reddi

Bu belge, başlığı belirtilen proje veya adı geçen ilgili kısmı için hazırlanmıştır. Uygunluğuna yönelik bağımsız bir kontrol yapılmadan ve önceden DEM İlaç Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi firmasından yazılı yetki alınmadan başka bir proje için kullanılmamalı veya bu belgeye güvenilmemelidir. DEM İlaç Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi bu belgenin görevi dışındaki amaçlarla kullanımının sonuçlarına dair hiçbir sorumluluk veya yükümlülük kabul etmez. Başka bir amaçla bu belgeyi kullanan veya belgeye güvenen kişiler, bu durumdan kaynaklanacak herhangi bir kayıp veya hasar karşısında DEM İlaç Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi firmasının zarar görmeyeceğine razı olduklarını onaylamış kabul edilecektir. DEM İlaç Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi Herhangi bir tarafa karşı hiçbir sorumluluk veya yükümlülük kabul etmez.

1.Giriş ve Proje Özeti

1.1.Genel Bakış

Yenilenebilir enerji kaynakları, fosil yakıtların çevresel etkilerini azaltmada stratejik öneme sahiptir. Bu bağlamda güneş enerjisi, sürdürülebilir üretimde ölçeklenebilirliği ve teknik olgunluğu sayesinde küresel enerji talebinin karşılanmasına anlamlı katkı sunan bir seçenektir.

Paydaş Katılım Planı (PKP), bir projenin yaşam döngüsünün tüm aşamalarında (tasarım, inşaat, işletme ve kapanış) etkilenen taraflarla etkin, şeffaf ve süreklilik arz eden iletişim kurmak üzere kullanılan kurumsal bir yönetim aracıdır. Plan, bilgilendirme, danışma, katılım ve geri bildirim süreçlerini sistematik olarak tanımlar roller, sorumluluklar, zamanlama ve performans göstergeleriyle birlikte uygulama esaslarını belirler.

Bu yaklaşım, Dünya Bankası Grubu’nun 2012 güncellemesiyle kurumsallaşan IFC Performans Standartları çerçevesinde—özellikle PS1 (Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi) kapsamında “paydaş katılımının temel bir gereklilik olarak tanımlanmasıyla güçlenmiştir. EBRD PR10 ve TKYB Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi de benzer ilkeleri benimseyerek uygulama çerçevesini genişletmektedir.

Bu Paydaş Katılım Planı, DEM İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından yürütülen faaliyetler kapsamında çalışanlar, yerel topluluklar, kamu kurumları, tedarikçiler ve yükleniciler dâhil tüm ilgili taraflarla düzenli, şeffaf ve çift yönlü iletişimi tesis etmek amacıyla hazırlanmıştır. Plan, IFC PS1 ve TKYB ÇSYS gereklilikleriyle tam uyum hedefiyle geliştirilmiş olup DEM İlaç’ın çevresel ve sosyal yönetim sisteminin ayrılmaz bir bileşenidir.

1.2.Paydaş Katılım Planının Amaçları ve Kapsamı

Bu Paydaş Katılım Planı (PKP), DEM İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından yürütülen Güneş Enerjisi Santrali (GES) projesi kapsamında, projeden etkilenen veya projeye ilgisi bulunan tüm taraflarla şeffaf, düzenli ve iki yönlü iletişimin kurulmasını hedefleyerek hazırlanmıştır.

Plan, IFC Performans Standardı 1 (PS1) ve Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası (TKYB) Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi (ÇSYS) gerekleri doğrultusunda tasarlanmış olup, DEM İlaç’ın çevresel ve sosyal yönetim sisteminin tamamlayıcı bir unsurudur.

*PAYDAŞ KATILIM PLANI *

Bu planın temel amacı:

- Paydaşların proje hakkında zamanında, doğru, anlaşılır ve erişilebilir bilgilerle bilgilendirilmesini sağlamak,
- Potansiyel olarak etkilenen taraflarla anlamlı istişare süreçleri yürütmek,
- Görüş, öneri ve şikâyetlerin iletilebileceği etkin, izlenebilir ve erişilebilir mekanizmaları tesis etmek,
- Paydaş geri bildirimlerinin proje karar süreçlerine sistematik olarak entegre edilmesini güvence altına almaktır.

Paydaş katılımı manipölasyon, müdahale, zorlama veya gözdağı içermeyen, kültürel açıdan uygun ve kapsayıcı yöntemlerle yürütülecek, proje yaşam döngüsünün tüm aşamalarında (inşaat ve işletme) süreklilik arz edecektir

PKP'nin kapsamı:

- Paydaşların belirlenmesi ve önceliklendirilmesi,
- Katılım yöntemlerinin, araçlarının ve zamanlamasının tanımlanması,
- Bilgilendirme stratejileri ve iletişim materyallerinin hazırlanması,
- Şikâyet ve geri bildirim mekanizmasının oluşturulması,
- İzleme, değerlendirme ve raporlama süreçlerinin belirlenmesini kapsamaktadır.

Bu doğrultuda, planın uygulanmasıyla proje sürecinde sürekli diyalog, kurumsal hesap verebilirlik ve toplumsal güven tesis edilmesi hedeflenmektedir.

1.3.Proje Bilgisi, Konumu ve Etki Alanı

DEM İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından yürütülmekte olan Erzincan Güneş Enerjisi Santrali (GES) Projesi, yenilenebilir enerji kaynaklarının etkin kullanımı yoluyla çevresel etkilerin azaltılmasını hedefleyen stratejik bir enerji yatırımını temsil etmektedir. Proje, Erzincan İli Tercan İlçesi Ahmet Yesevi Mahallesi mevki, 389 ada 13 parsel toplam 71630 m²'lik alanda 6,1 MWm kapasiteli Lisanssız Güneş Enerjisi Elektrik Üretim Tesisi (GES) projesine ilişkin olarak hazırlanmıştır.

Sistem, 12740 adet çok kristalli panel ve 21 adet 100 kW gücünde evirici (invertör) ile donatılacak, paneller optimum eğim açısında sabit yapılar üzerine monte edilecektir. Üretilen

elektrik, şebekeye entegre edilerek DEM İlaç'ın enerji ihtiyacının önemli bir kısmını karşılayacaktır. Böylelikle proje, karbon ayak izinin azaltılmasına ve ulusal enerji arz güvenliğine katkı sağlayacaktır.

Proje sahasının bulunduğu bölge, topografik olarak düz ve eğimi düşük, dolayısıyla GES kurulumu için uygun niteliktedir. Alan, tarımsal üretim, mera veya yerleşim faaliyetleriyle çakışmamaktadır bu yönüyle arazi kullanımı bakımından sosyal etkilerin en aza indirildiği bir konuma sahiptir. Yerel yönetim ve muhtar görüşlerine göre proje, tarım ve mera alanlarını etkilememekte, çevresel riskler sınırlı düzeyde kalmaktadır

Teknoloji seçimi ve saha yerleşimi alternatifleri değerlendirilmiş fotovoltaik (PV) sistemin, bölgenin yüksek güneşlenme potansiyeli, düşük bakım maliyeti ve sessiz işletme avantajları nedeniyle en uygun teknoloji olduğu belirlenmiştir. Rüzgâr veya biyokütle gibi alternatif enerji teknolojileri, arazi uygunluğu ve altyapı gereksinimleri açısından elenmiştir.

Projenin çevresel etkileri arasında inşaat aşamasında geçici toz, araç hareketleri kaynaklı gürültü ve yüzey toprağı bozulması öngörülmekte bu etkilerin yerel ölçekte ve kısa süreli olacağı, alınacak kontrol önlemleriyle sınır değerlerin altında kalacağı değerlendirilmektedir. İşletme döneminde ise yalnızca periyodik bakım faaliyetleri sırasında sınırlı çevresel etki oluşacaktır. Sosyal açıdan, proje bölgesinde istihdam artışı ve yerel ekonomik canlılık beklenmektedir.

1.4.Projenin Potansiyel Etkileri ve Etki Azaltıcı Önlemlerin Özeti

Proje kapsamında, çevresel ve sosyal etkiler yerel, bölgesel ve ulusal düzeylerde değerlendirilmiştir. Etkiler büyüklük, önem, geri döndürülebilirlik ve süre kriterleri esas alınarak sınıflandırılmıştır.

Potansiyel Çevresel Etkiler:

İnşaat Aşaması: Hafriyat, toz oluşumu, araç trafiğı ve gürültü kaynaklı kısa süreli etkiler beklenmektedir. Bu etkiler yerel ölçekte olup, uygun toz bastırma, çalışma saatlerinin sınırlandırılması ve makine bakım programları ile kontrol altına alınacaktır.

İşletme Aşaması: Güneş panelleri sessiz çalıştığından gürültü oluşumu yok denecek düzeydedir. Atık üretimi bakım faaliyetleriyle sınırlı olup, lisanslı bertaraf tesislerine gönderim sağlanacaktır.

Toprak ve Su: Yağmur sularının yüzeysel akışı nedeniyle erozyon riski bulunmamakta saha

geçirimsiz kaplama yapılmadığı için doğal drenaj korunacaktır.

Hava Kalitesi: Emisyon etkisi bulunmamakta karbon salımı açısından proje, sera gazı azaltımına katkı sağlayan bir faaliyettir.

Potansiyel Sosyal Etkiler:

İstihdam ve Ekonomik Etki: İnşaat döneminde kısa süreli yerel istihdam yaratılacak, işletme döneminde ise bakım ve güvenlik alanlarında sürekli istihdam sağlanacaktır.

Arazi Kullanımı: Proje alanı tarım veya yerleşim dışı olduğundan fiziksel veya ekonomik yerinden edilme riski bulunmamaktadır.

Toplum Sağlığı ve Güvenliği: Trafik ve iş güvenliği riskleri, saha güvenlik önlemleri, uyarı levhaları ve yerel bilgilendirme toplantıları ile yönetilecektir.

Kümülatif Etkiler: Bölgedeki diğer GES yatırımlarıyla birlikte değerlendirildiğinde, görsel değişim ve altyapı kullanımı dışında önemli bir kümülatif etki öngörülmemektedir. Elektrik iletim altyapısı mevcut sistemlerle uyumludur.

2.Paydaş Katılım Gereklilikleri

2.1.Genel Bakış

Paydaş Katılım Planı (PKP), DEM İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından yürütülen Güneş Enerjisi Santrali (GES) Projesi'nin tüm yaşam döngüsü boyunca yürütülecek katılım faaliyetlerinin çerçevesini belirlemektedir. Plan proje tanımı, paydaş katılım ilkeleri, ulusal ve uluslararası gereklilikler, risk ve etki değerlendirmeleri, geçmiş katılım faaliyetlerinin özetleri, paydaşların tanımlanması ve önceliklendirilmesi, katılım ve iletişim yöntemleri, şikâyet mekanizmaları, zaman çizelgesi, kaynak ve sorumluluk dağılımını içermektedir.

PKP'nin uygulanması doğrudan etkilenen paydaşlara, hassas gruplara ve yerel topluluklara ulaşılmasını sağlayacak şekilde yapılandırılmıştır. Katılım süreci toplantılar, birebir görüşmeler, yazılı bilgilendirmeler, medya paylaşımları ve saha ziyaretleri gibi araçlarla kayıt altına alınacak, yapılan istişarelerin sonuçları proje yönetim kararlarına entegre edilecektir.

Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı kapsamında hazırlanmış olan bu Paydaş Katılım Planı çerçevesinde paydaş görüşmeleri 15–16 Eylül 2025 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler sırasında, yerel halkın faaliyet sahibi, yüklenici ve alt yüklenici firmalar ile iletişimlerinin güçlü olduğu ve taraflar arasında düzenli, açık bir diyalogun sürdürüldüğü

gözlemlenmiştir.

Projenin izleme döneminde, paydaşlar tarafından iletilen görüş, talep, öneri ve şikâyetlerin dikkate alınıp alınmadığı ile bu hususlara ilişkin gerekli düzeltici faaliyetlerin uygulanıp uygulanmadığı sistematik biçimde değerlendirilecek ve raporlanacaktır.

2.2.İlgili Kılavuzlar ve Standartlar

Bu Paydaş Katılım Planı hem uluslararası finansal kuruluşların (IFC) çevresel ve sosyal gereklilikleri hem de Türkiye Cumhuriyeti mevzuatı ile uyumlu olarak hazırlanmıştır.

(i) Uygulanabilir Uluslararası Finansal Kuruluş (IFI) Gereklilikleri:

- **IFC Performans Standardı 1 (PS1):** Çevresel ve sosyal risklerin ve etkilerin değerlendirilmesi ve yönetimi kapsamında paydaş katılımını zorunlu kılar.
- **EBRD Performans Gerekliliği 10 (PR10):** Bilgi paylaşımı, danışma ve şikâyet mekanizmalarının işletilmesine ilişkin esasları belirler.
- **Dünya Bankası Çevresel ve Sosyal Standardı (ESS10):** Etkilenen topluluklarla anlamlı istişare süreçlerinin yürütülmesini şart koşar.
- **Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası (TKYB) Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi (ÇSYS):** Ulusal yatırım projelerinde IFC ve Dünya Bankası standartları gerekliliklerine paralel bir çerçeve sağlar.

(ii) Ulusal Mevzuat:

Paydaş katılımı Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ve ilgili diğer düzenlemelerle uyum içinde yürütülecektir.

(iii) Karşılaştırmalı Değerlendirme Yaklaşımı:

Proje, ulusal mevzuat ve uluslararası standartlar arasındaki farkların belirlenmesi amacıyla karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Bu kapsamda IFC, Dünya Bankası ve TKYB standartlarıyla Türk mevzuatının uyum düzeyi analiz edilmiştir.

Sonuç olarak, DEM İlaç GES Projesi'nin paydaş katılım süreci şeffaflık, erişilebilirlik, süreklilik ve hesap verebilirlik ilkeleri doğrultusunda, hem ulusal hem de uluslararası çerçeveye tam uyum gösterecek şekilde yürütülecektir.

2.2.1. Ulusal Gereklilikler

2872 sayılı Çevre Kanunu, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu hükümleri kamu bilgilendirme, çalışan katılımı ve şeffaflık ilkeleriyle doğrudan ilişkilidir. Proje özelinde yürütülecek tüm paydaş katılım faaliyetleri, bu mevzuat hükümlerine ve yerel idarelerin usul ve esaslarına uygun olarak yürütülmektedir.

2.2.2. Uluslararası Gereklilikler

IFC Performans Standardı 1 (PS1), projelerin çevresel ve sosyal risklerinin değerlendirilmesi sürecinde paydaş katılımını bir temel gereklilik olarak tanımlar. Paydaşların zamanında bilgilendirilmesi, anlamlı istişare süreçlerinin yürütülmesi ve şikâyet mekanizmalarının oluşturulması zorunludur.

Dünya Bankası ESS10 (Stakeholder Engagement and Information Disclosure) standartları da proje süresince etkilenebilecek toplulukların karar alma süreçlerine katılımını, bilgiye erişimini ve sürekli diyalogu güvence altına alır.

Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası'nın (TKYB) Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi (ÇSYS) IFC standartlarıyla uyumlu olup, bankanın finanse ettiği projelerde paydaş katılımı ve şikâyet mekanizması kurulmasını zorunlu tutmaktadır. Bu çerçevede DEM İlaç GES Projesi'nin paydaş katılım yaklaşımı IFC PS1, TKYB ÇSYS ve Dünya Bankası ESS10 standartlarına tam uyum sağlayacak şekilde yapılandırılmıştır.

2.2.3. Proje Şirketinin İlgili Politika ve Uygulamaları

POLİTİKALAR	GEREKLİLİKLER
IFC Performans Standardı 1	- PS1, çevresel ve sosyal risklerin yönetimi ile paydaş katılımını doğrudan ilişkilendirir. - Kuruluşlardan, proje döngüsünün her aşamasında (planlama, inşaat, işletme, kapanış) etkilenen taraflarla sistematik danışma süreçleri yürütmeleri beklenir. - Bilgilendirme ve geri bildirim mekanizmaları oluşturulmalı şikâyet yönetim sistemi erişilebilir, kayıtlı ve takip edilebilir şekilde işletilmelidir.
TKYB Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi (ÇSYS)	- TKYB ÇSYS, uluslararası finansal kuruluşlarla uyumlu olarak, finansmanı sağlanan tüm projelerde IFC PS1 ilkelerini içselleştirir. - Banka, kredi tahsisı öncesinde proje sahiplerinden Paydaş Katılım Planı, Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ÇSYP) ve Şikâyet Giderme Mekanizması gibi belgeleri talep eder. - İzleme sürecinde, proje sahipleri her yıl Çevresel ve Sosyal Performans Raporu sunmakla yükümlüdür bu raporlar paydaş katılımının etkinliğini de değerlendirmektedir.

*PAYDAŞ KATILIM PLANI *

Şirket İçi Uyum ve Uygulama	DEM İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş., kredi veren gereklilikleri doğrultusunda hazırlanan bu PKP kapsamında, tüm katılım faaliyetlerini kayıt altına alacak, raporlayacak ve izleme raporlarında sunacaktır. Şirketin paydaş katılımı faaliyetleri, hem yerel mevzuat hem de uluslararası finansman kuruluşlarının beklentileri ile tam uyum içindedir.
-----------------------------	--

Tablo 1. Politikalar ve Gereklilikler

3. Paydaş Belirleme ve Analizi

Projenin tamamlanmasından etkilenen ya da proje sırasında etkilenebilecek ya da proje üzerinde etkisi olabilecek tüm paydaş grupları, projenin erken katılımı sırasında belirlenmiştir.

3.1. Metodoloji

Paydaş belirleme metodolojisi, DEM İlaç GES Projesi kapsamında çevresel ve sosyal etkilerden doğrudan veya dolaylı olarak etkilenebilecek tüm kişi, kurum ve toplulukların sistematik biçimde tanımlanmasını, sınıflandırılmasını ve önceliklendirilmesini esas almaktadır. Bu kapsamda, proje faaliyetlerinden etkilenmesi muhtemel taraflar yerel halk, arazi sahipleri, çiftçiler, arıcılar, belediye birimleri, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, yüklenici firmalar ve tedarikçiler proje üzerindeki etkileri ve etkileşim düzeyleri dikkate alınarak belirlenmiştir.

Paydaşlar proje ile ilişkilerine göre “doğrudan etkilenen” ve “dolaylı etkilenen” gruplar olarak sınıflandırılmış, ayrıca bilgi ihtiyacı, katılım düzeyi ve karar süreçlerine etkisi temelinde önceliklendirilmiştir. İletişim ve katılım yöntemleri, her paydaş grubunun erişim düzeyi ve kültürel özellikleri göz önünde bulundurularak seçilmiştir. Yerel topluluklarla etkileşim için yüz yüze bilgilendirme toplantıları, saha ziyaretleri, muhtar aracılığıyla duyurular ve bilgilendirici broşürler planlanırken kurumsal paydaşlarla resmi yazışmalar, toplantılar ve dijital iletişim araçları kullanılacaktır.

Tüm katılım faaliyetleri kayıt altına alınacak, geri bildirimler değerlendirilecek ve sonuçlar proje yönetim süreçlerine yansıtılacaktır. Bu metodoloji, paydaş katılımının şeffaf, erişilebilir ve sürdürülebilir biçimde yürütülmesini sağlamayı amaçlamaktadır.

*PAYDAŞ KATILIM PLANI *

3.2. Projeden Etkilenen Diğer Kişiler ve Diğer İlgili Taraflar

Bu grup, proje faaliyetlerinden çevresel, ekonomik veya sosyal olarak etkilenmesi olası bireyleri, grupları ve yerel toplulukları kapsamaktadır.

Tablo 2. Paydaş Grubu ve Tanımlamaları

PAYDAŞ GRUBU	AÇIKLAMA
Yerel halk ve arazi sahipleri	Proje sahası ve yakın çevresinde yaşayan, arazisi projeden etkilenen veya sınır komşusu olan hane ve bireyler.
Çiftçiler ve Hayvancılıkla Uğraşanlar	Proje sahası civarında tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlayan topluluk üyeleri.
Arıcılar	Bölgedeki üretim alanlarını kullanan, flora değişiminden etkilenebilecek yerel arıcılar.
Belediye ve Muhtarlıklar	Ahmet Yesevi Mahallesi Muhtarlığı, Tercan Belediyesi, Tercan Valiliği,
Kadın, Genç ve Hassas Gruplar	Sosyoekonomik koşullar, yaş veya cinsiyet temelli dezavantajlar nedeniyle karar alma süreçlerinde temsili sınırlı olabilecek gruplar.

Bu grup, projeye doğrudan etkilenmeden ilgi duyan, düzenleyici veya denetleyici yetkiye sahip kurum ve kuruluşları kapsamaktadır.

Tablo 3. Diğer Paydaş Grupları ve Tanımlamaları

PAYDAŞ GRUBU	AÇIKLAMA
Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	ÇED süreci, izleme ve denetimlerden sorumlu ana kurum.
Tercan Kaymakamlığı ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü	Tarımsal faaliyetler ve kırsal kalkınma açısından bölgesel yönetim birimleri.
Yüklenici ve Alt Yüklenici Firmalar	Projenin inşaat ve montaj aşamalarında görev alan yüklenici kuruluşlar.
Sivil Toplum Kuruluşları (STK)	Çevre, enerji ve kırsal kalkınma konularında faaliyet gösteren yerel veya ulusal kuruluşlar.
Akademik Kurumlar ve Meslek Odaları	Proje faaliyetlerini teknik, çevresel veya sosyal yönlerden değerlendirebilecek bağımsız aktörler.

3.3 Hassas/Dezavantajlı Kişiler ve Gruplar

Proje alanı ve çevresine ilişkin yapılan saha gözlemleri, mekânsal analizler ve mevcut demografik veriler doğrultusunda DEM İlaç GES Projesi'nin herhangi bir hassas grubu doğrudan veya dolaylı olarak etkilemediği tespit edilmiştir. Proje sahası, yerleşim alanlarından ve kamuya açık hizmet tesislerinden (okul, sağlık merkezi, ibadethane vb.) uzak bir konumda yer almakta olup, etki alanı içinde yaşayan veya faaliyet gösteren herhangi bir yerel topluluk, etnik grup ya da sosyoekonomik olarak dezavantajlı nüfus bulunmamaktadır.

Bununla birlikte, uluslararası finans kuruluşlarının (özellikle IFC PS1 ve TKYB ÇSYS) “ihtiyatlı yaklaşım” ilkesi doğrultusunda, proje yönetimi paydaş katılım sürecinde kapsayıcı ve erişilebilir iletişim prensibini sürdürmeye devam edecektir. Bu çerçevede, gelecekte proje çevresinde yeni yerleşim, ekonomik faaliyet veya toplumsal değişiklik meydana gelmesi durumunda olası hassas gruplar yeniden değerlendirilecek, bilgilendirme ve istişare süreçleri anlaşılır dilde, yazılı ve görsel araçlarla desteklenmiş biçimde yürütülecektir.

4. Daha Önce Gerçekleştirilen İstişareler ve Sonuçları

Bu Paydaş Katılım Planı'nın (PKP) hazırlanması öncesinde ve planın oluşturulması sürecinde, proje kapsamında yürütülen çevresel ve sosyal değerlendirme çalışmalarına paralel olarak sınırlı ölçekli paydaş istişareleri gerçekleştirilmiştir. İstişare süreci, projenin mevcut geliştirme aşaması, ölçeği ve öngörülen etki düzeyi dikkate alınarak ele alınmıştır.

(i) Açıklanan bilgilerin türü, biçimi ve dağıtımı

Paydaşlara aktarılan bilgiler; projenin genel tanımı, konumu, yenilenebilir enerji üretimine yönelik niteliği ve çevresel–sosyal etkilerin genel çerçevesi ile sınırlı tutulmuştur. Bilgilendirme, ağırlıklı olarak yüz yüze ve sözlü iletişim yoluyla gerçekleştirilmiş, proje ile ilgili hazırlanan teknik dokümanlar bilgi kaynağı olarak esas alınmıştır. Bu aşamada yazılı broşür, afiş veya kitle iletişim araçları yoluyla bir dağıtım yapılmamıştır.

(ii) Gerçekleştirilen toplantıların yerleri ve tarihleri

Proje geliştirme süreci kapsamında gerçekleştirilen istişareler, proje alanının bulunduğu Erzincan ili Tercan ilçesi ve yakın çevresinde, proje hazırlık döneminde yapılmıştır. Bu istişareler belirli bir tarihli ve katılımcı listeli resmi toplantılar şeklinde değil, proje tanıtımı ve bilgi alışverişi amacıyla gerçekleştirilen birebir ve sınırlı kapsamlı görüşmeler şeklinde yürütülmüştür.

(iii) Görüşlerine başvurulmuş kişi, grup ve kuruluşlar

İstişare sürecinde, proje alanına yakın yerleşimlerde yaşayan yerel paydaşlar ile yerel düzeyde muhatap olabilecek temsilcilerle temas kurulmuştur. Ayrıca proje sahibi ile çevresel ve sosyal dokümanları hazırlayan danışman ekip arasında düzenli teknik değerlendirmeler yapılmıştır.

(iv) Tartışılan temel konular ve dile getirilen hususlar

Görüşmelerde, projenin arazi kullanımı, inşaat aşamasında oluşabilecek geçici etkiler iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları ile projenin yerel çevre ve yerleşimler üzerindeki genel etkileri ele alınmıştır. Yenilenebilir enerji yatırımı olması nedeniyle, projenin uzun vadeli çevresel etkilerinin sınırlı olacağı hususu değerlendirilmiştir.

(v) Gündeme getirilen konulara verilen yanıtlar ve izleme yaklaşımı

İstişarelerde gündeme gelen hususlara ilişkin olarak, projenin inşaat ve işletme aşamalarında uygulanacak çevresel ve sosyal önlemlerin Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı kapsamında ele alındığı ifade edilmiştir. Paydaşlardan ilerleyen aşamalarda gelebilecek görüş ve şikâyetlerin alınması ve değerlendirilmesi amacıyla bir şikâyet mekanizmasının tesis edildiği, paydaş katılım faaliyetlerinin projenin ilerleyen aşamalarında, ihtiyaç ve etki düzeyi doğrultusunda sürdürüleceği belirtilmiştir.

5.Paydaş Katılım Programı ve Bilgilendirme Süreci

Paydaş Katılım Programı, projenin tüm yaşam döngüsü boyunca (inşaat ve işletme dönemleri) paydaşlarla şeffaf, erişilebilir ve iki yönlü iletişim kurulmasını hedeflemektedir. Amaç projenin çevresel ve sosyal risklerinin doğru yönetilmesi, yerel toplulukların endişe ve beklentilerinin dikkate alınması ve projeye ilişkin kararların bilinçli biçimde alınmasının sağlanmasıdır. Program, IFC PS1 ve TKYB Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi ilkelerine tam uyumlu olacak şekilde geliştirilmiştir.

Proje kapsamında, paydaşlara verilecek bilgilerin doğru, net, anlaşılır ve erişilebilir olması sağlanacaktır. Ayrıca bilgi paylaşımında karmaşık ifadeler sadeleştirilecek ve yerel halkın anlayabileceği şekilde sunulacaktır. Özellikle çevresel etkiler ve önlemler konusunda açık bir dil kullanılacaktır. Broşürler, afişler, proje kitapçıları gibi materyallerle bilgilendirme yapılacaktır. Görsel öğeler ve haritalar ile projenin nasıl uygulanacağı anlatılacaktır. Projenin başlangıcından itibaren paydaşlar, projenin gelişimi ve planlanan faaliyetler hakkında sürekli bilgilendirilecektir. Bilgilendirme, proje sürecinin her aşamasında düzenli olarak yapılacaktır.

Proje etki alanında belirgin dezavantajlı topluluk bulunmamakla birlikte, düşük gelirli haneler, kadınlar, yaşlı ve engelli bireyler ile arıcılar “hassas gruplar” olarak değerlendirilmiştir.

Paydaş Katılım Faaliyeti

Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı kapsamında yerel paydaş görüşmelerinde proje alanına yakın yerleşimlerde yaşayan halkla bilgilendirme ve görüş alışverişi yapılmıştır. Görüşmelerde projeye dair temel bilgiler paylaşılmış, çevresel ve sosyal etkiler hakkında açıklamalarda bulunulmuş ve halkın soruları yanıtlanmıştır.

Paydaş Katılım Planı kapsamında Ahmet Yesevi Mahallesi muhtarı ve yerel halkla yapılan görüşme sonucunda bu plan oluşturulmuştur.

Ahmet Yesevi Mahallesi Muhtarı:

- Proje alanı mahalleden uzak olduğu için toz ve gürültüden etkilenmedikleri,
- GES panelleri altında yeşeren otların arılar ve arıcılık faaliyeti için fayda sağladığı,
- GES projesinin mahallelinin hayvan otlattığı ve ekim-dikim yaptıkları bölgenin çok uzağında olduğu,
- GES yapımının Tercan'da 8-10 yıl önce başladığı ve bu faaliyetlerle birlikte köylerinin genç nüfusuna iş sağladığı,
- Genel olarak GES çalışanlarının işlerinde mutlu olduğu şeklinde dönüt aldığını,
- Tercan İlçesinin GES tesislerinde öne çıktığını ve bölgeye yatırım yapıldıkça bölgenin geliştiğini
- Ahmet Yesevi Mahallesinde yaklaşık olarak 30-35 hanenin hayvancılık yaptığını, yaklaşık 125 büyükbaş hayvanın 400-500 küçükbaş hayvanın bulunduğunu belirtmiştir.
- Proje ile ilgili beklentisinin olmadığını fakat mahalleden çalışan sayısı artsa güzel olacağını ifade etmiştir.

Dem İlaç Çalışanlarının Yemek İhtiyacı Karşılacağı Anlaşmalı Restoran

- Dem İlacın Alt Yüklencisi Vita Enerji'den 35 personelin bu restoranda sabah-öğle-akşam olmak üzere haftanın 7 günü yemek yediklerini,
- Şirketin 15 günde bir fatura kestiğini ve aksama yaşamadıklarını,
- GES firmalarının çoğuna yemek servisi yaptığını ve bu proje başladığından beri 1 personel daha istihdam ettirdiğini belirtmiştir.

Tercan Belediyesi Fen İşleri Müdürü

- İş takibi olarak Dem İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin alt yüklenicisi Vita Enerji'den memnun olduğunu, işleri sıkı takip ettiklerini,
- Dem İlaç Projesi dışında diğer GES projelerinde dışarıdan gelen personellerin çok fazla Tercan'da durmak istemediğini ve bu yüzden yerli halkın çalıştığını
- Talep doğrultusunda çöp konteyneri koyduklarını ve ihtiyaç doğrultusunda artıracabileceklerini,
- Köylerden ilçelere ya da merkeze göçün olmadığını
- Tercan'ın hayvancılıkta ve arıcılıkta ileri geldiğini fakat son yıllarda artan maliyetlerden dolayı hayvancılığın azaldığını
- GES alanında hayvancılığın inşaat öncesinde de yapılmadığını belirtmiştir. Proje ile ilgili beklentisinin yerel halktan personel çalıştırmaları olduğunu da eklemiştir.

Arıcılık faaliyeti ile ilgili yapılan görüşmelerde

- GES projesinin herhangi bir olumsuzluğa yol açmadığını,
- Güneş panellerinin altında yetişen otların arılar için faydalı olduğunu,
- Otların kimyasal ilaçlama ile değil, tırpan yöntemi ile biçilmeye devam edilmesinin arıcılık faaliyeti açısından uygun olduğunu,
- Panellerin temizlik işlemlerinde kimyasal solüsyonlar yerine saf su kullanılmasının arı sağlığı ve bal kalitesi açısından önemli olduğunu ifade etmiştir.

***PAYDAŞ KATILIM PLANI ***

PAYDAŞ GRUBU	PAYDAŞIN ROLÜ / NİTELİĞİ	PROJEDEN ETKİLENME DÜZEYİ	PROJEYE ETKİ DÜZEYİ (İLGİ / KATKI)	KATILIM ÖNCELİĞİ	İLETİŞİM / KATILIM YÖNTEMİ
Ahmet Yesevi Mahallesi Halkı	Proje alanına en yakın yerleşim birimi; doğrudan bilgilendirilen yerel topluluk	Orta – Görsel, toz, gürültü etkisi sınırlı	Yüksek – Yerel destek ve sosyal kabul açısından kritik	Yüksek Öncelikli	Yüz yüze bilgilendirme, halk toplantısı, birebir görüşme, şikâyet mekanizması
Ahmet Yesevi Mahallesi Muhtarlığı	Yerel idari temsilci; toplulukla iletişim kanalı	Orta	Yüksek – Bilgi akışı ve toplulukla arabuluculuk rolü	Yüksek Öncelikli	Resmî yazışma, periyodik toplantı, rapor paylaşımı
Tercan Belediyesi	Yerel kamu otoritesi; altyapı, atık yönetimi, çevre sağlığı yetkisi	Orta	Yüksek – Kurumsal iş birliği, izin süreçleri	Yüksek Öncelikli	Resmî yazışmalar, koordinasyon toplantıları, teknik rapor iletimi
Tercan Kaymakamlığı / İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü	Kamu kurumları; tarım, çevre ve arazi kullanımı denetimi	Düşük–Orta	Orta – Tarımsal faaliyetlerin etkilenip etkilenmediğini izleme	Orta Öncelikli	Yazılı bildirim, proje raporu paylaşımı, koordinasyon toplantısı
Vita Enerji (Yüklenici Firma)	Proje inşaat işlerini yürüten alt yüklenici	Yüksek	Yüksek – Proje uygulamalarında birincil sorumlu	Yüksek Öncelikli	Saha toplantıları, iç denetim, şikâyet mekanizması kayıtları
Alt Yüklenici Personeli / Çalışanlar	İnşaat iş gücü, yerel istihdamın parçası	Orta	Orta – İş sağlığı, güvenliği, çalışma koşulları	Yüksek Öncelikli	Çalışan toplantıları, iç şikâyet mekanizması, işyeri panoları
Arıcılar / Yerel Üreticiler	Arıcılık faaliyetleri yürüten bireyler, ekosistem kullanıcıları	Orta – Flora ve pestisit kullanımı etkileri	Yüksek – Arıcılık ve biyolojik çeşitlilik açısından önemli	Yüksek Öncelikli	Yüz yüze görüşme, saha ziyareti, teknik bilgilendirme
Yerel Restoran ve Tedarikçiler	Alt yükleniciye hizmet sağlayan yerel işletmeler	Düşük–Orta	Orta – Ekonomik fayda, hizmet sürekliliği	Orta Öncelikli	Telefon görüşmesi, ödeme raporları, sözleşme bilgilendirmesi
Sivil Toplum Kuruluşları (STK'lar)	Çevre, enerji veya toplum temelli izleme yapan kuruluşlar	Düşük	Orta – İzleme, farkındalık ve iletişim desteği	Orta Öncelikli	E-posta, bilgilendirme dosyası paylaşımı, davet mektubu
Hassas / Dezavantajlı Gruplar (kadınlar, yaşlılar, düşük gelirli haneler)	Toplum içinde özel bilgilendirme ihtiyacı olan gruplar	Orta	Orta – Erişim zorluğu olan topluluk kesimleri	Yüksek Öncelikli	Özel bilgilendirme toplantıları, birebir görüşmeler, kolaylaştırılmış iletişim araçları

Tablo 4. Paydaş Grubu Hakkında Bilgilendirmeler

***PAYDAŞ KATILIM PLANI ***

KONU	PAYDAŞ GÖRÜŞLERİ VE BULGULAR	İLGİLİ PS GEREKLİLİĞİ	DEĞERLENDİRME
Çevresel ve Sosyal Risklerin Yönetimi (PS1)	Yerel halkla bilgilendirme ve istişare toplantıları gerçekleştirilmiş, proje hakkında temel bilgiler paylaşılmıştır. Şikâyet ve geri bildirim mekanizması sözlü olarak işlemekte, dijital ortamda veya yazılı şikâyet kutusu sistemi henüz bulunmamaktadır. Arıcılar, paneller altındaki otların kimyasal ilaçlama yerine tırpanla kesilmesini talep etmiştir.	PS1 – §26–36: Etkilenen topluluklarla düzenli istişare yürütülmesi, şikâyet mekanizmasının erişilebilir ve kayıtlı şekilde işletilmesi gerekliliği.	Paydaş katılımı etkin şekilde sağlanmış, topluluk geri bildirimleri alınmıştır. Şikâyet mekanizmasının sözlü işlerliği gösterilmiş olup yazılı sistemin güçlendirilmesi önerilir. Kısmen uyumlu.
İş ve Çalışma Koşulları (PS2)	Muhtar ve yerel paydaşlar, projeye birlikte ilçede istihdamın arttığını, çalışanların işlerinden memnun olduklarını ve ödemelerde aksama yaşanmadığını ifade etmiştir. Alt yüklenici firma personelinin yemek, konaklama ve ulaşım hizmetleri düzenli sağlanmaktadır.	PS2 – §10–16: Adil çalışma koşulları, düzenli ücret ödemesi, işçi haklarının korunması ve uygun yaşam koşulları sağlanmalıdır.	Çalışma koşulları adil, ödemeler düzenli ve istihdamdan memnuniyet yüksektir. PS2 ile uyumlu.
Toplum Sağlığı, Güvenliği ve Emniyeti (PS4)	Proje alanı yerleşim yerlerinden uzakta bulunduğu için toz ve gürültü etkileri oluşmamaktadır. Belediye, talep üzerine atık konteyneri desteği sağlamıştır. Arıcılar tarafından çevre sağlığına ilişkin kimyasal kullanımının sınırlandırılması talep edilmiştir.	PS4 – §5–13: Proje faaliyetlerinin toplum sağlığı ve güvenliği üzerindeki risklerinin en aza indirilmesi gerekliliği.	Çevre ve toplum sağlığı üzerindeki riskler düşük seviyededir. Alınan önlemler ve yerel yönetim desteği yeterlidir. PS4 ile uyumlu.
Arazi Edinimi ve Geçim Kaynaklarının Etkilenmesi (PS5)	Proje alanı tarım ve mera alanları dışında yer almakta, herhangi bir mülksüzleştirme veya geçim kaybı etkisi bulunmamaktadır. Arazi rızai satın alım yoluyla alınmıştır. Muhtar ve belediye, arazi kullanımında olumsuz etki olmadığını belirtmiştir. Yerel istihdamın artırılması yönünde talep iletilmiştir.	PS5 – §9–12: Arazi ediniminin fiziksel veya ekonomik yerinden edilme yaratmaması, geçim kaynaklarının korunması gerekliliği.	Arazi kullanımı kaynaklı olumsuz etki bulunmamaktadır. Yerel istihdamın artırılması önerisi dikkate alınmalıdır. PS5 ile uyumlu.
Biyoçeşitlilik ve Canlı Doğal Kaynakların Yönetimi (PS6)	Arıcılar, GES panelleri altında yetişen otların arılar için fayda sağladığını, ekosistemin zarar görmediğini belirtmiştir. Kimyasal ilaçlama yerine tırpanla biçim yapılması talep edilmiştir.	PS6 – §2–9: Ekosistem hizmetlerinin ve biyolojik çeşitliliğin korunması, habitat üzerindeki olumsuz etkilerin önlenmesi gerekliliği.	Proje alanında ekolojik dengenin korunması planlanmıştır. Arıcılık faaliyetleri desteklenmekte, flora ve fauna açısından olumlu etkileşim gözlenmiştir. PS6 ile uyumlu.

Tablo 5. Paydaş Görüşleri – IFC PS Gereklilikleri ve Uyum Matrisi

Şekil 1.Paydaş Görüşmeleri

Personel Görüşme Notları:

Konaklama:

- Yerli olmayan çalışanlar, taşeron firma tarafından Tercan ilçe merkezinde ayarlanan otel odalarında ve dairelerde kalmaktadır.
- Odalarda en fazla iki kişi kalmaktadır. İnternet, temiz su, elektrik ve dinlenme alanı mevcuttur.
- Çalışanlar konaklama koşullarından memnun olduklarını belirtmiştir.

Yemek ve Ulaşım:

- Yemekler Tercan ilçe merkezindeki restoranlarda sağlanmakta ve tüm masraflar şirket tarafından karşılanmaktadır.
- Şehir merkezi ile şantiye arasındaki ulaşım, şirket tarafından sağlanan araçlarla yapılmaktadır.

*PAYDAŞ KATILIM PLANI *

Çalışma Saatleri ve İzinler:

- Çalışma düzeni: Haftada altı gün çalışma, bir gün dinlenme.
- Çalışanlar yıllık izin ve özel izinlere ihtiyaç halinde erişebilmektedir.
- Maaşlar her ay aynı günde düzenli olarak ödenmektedir.
- Fazla mesai ücretleri ödenmektedir.

İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG):

- Tüm çalışanlara Kişisel Koruyucu Donanım (KKD) sağlanmıştır.
- Sahada oturma alanları ve lavabolar içeren bir dinlenme konteyneri bulunmaktadır.
- Ancak lavabolar, geçici su temin sorunları nedeniyle kullanılamaz durumdadır. Şirket, su temininin kısa süre içinde sağlanacağını teyit etmiştir.

İşçi-Yönetim İletişimi:

- Çalışanlar, herhangi bir sorun olduğunda kolayca amirleri veya şirket yöneticileri ile sözlü olarak iletişim kurabildiklerini belirtmiştir.
- Şimdiye kadar resmi bir şikâyet veya itiraz kaydı bulunmamaktadır.

Tablo 6. IFC PS2 Uyum Değerlendirmesi-Ana Gözlemler

Konu	Mevcut Durum	PS2 Gerekliliği	Değerlendirme
Çalışma Saatleri ve İzinler	6 gün çalışma, yıllık ve özel izin erişilebilir.	PS2 §10-Adil Çalışma koşulları	Uyumlu
Ücretler ve Fazla Mesai	Aylık ödemeler düzenli, fazla mesai ücreti ödenmekte	PS2 §11 Ücret Ödemeleri	Uyumlu
Konaklama	Güvenli, temiz, odalarda en fazla 2 kişi kalmakta, internet ve temel ihtiyaçlar mevcut	PS2 GN – İşçi konaklaması	Uyumlu
İSG	KKD sağlanmış, dinlenme alanı mevcut lavabolar çalışmıyor	PS2 §23 – İSG	Kısmen Uyumlu
Şikâyet Mekanizması	Yalnızca sözlü, yazılı/anonim kanal yok	PS2 §20 – İşçi şikâyet mekanizması	Kısmen uyumlu
Cinsiyet Eşitliği	Kadın çalışan bulunmuyor	PS2-Ayrımcılık yapmama ve fırsat eşitliği	Düşük risk, izleme önerilir.

6.Projeye Ait Şikayet Mekanizması

6.1.Genel Bakış

Projeden etkilenen kişi ve toplulukların, proje faaliyetlerine ilişkin her türlü endişe, talep veya şikayetlerini güvenli, erişilebilir ve şeffaf bir biçimde iletebilmeleri amacıyla kurumsal bir Şikayet Mekanizması kurulmuştur. Mekanizma, TKYB Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi (ESMS), IFC Performans Standardı 1 (Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Yönetimi) ve ESS10 (Paydaş Katılımı ve Bilgilendirme) standartlarıyla tam uyum içinde tasarlanmıştır.

Süreç, yalnızca sorunların çözümüne değil, aynı zamanda paydaşlarla güvene dayalı iletişimin güçlendirilmesine, sosyal lisansın sürdürülmesine ve sürekli iyileştirme döngüsünün desteklenmesine hizmet eder. Şikayetlerin toplanması, değerlendirilmesi, çözümü ve raporlanması belirlenmiş prosedürlere uygun biçimde yürütülür, sonuçlar kayıt altına alınır ve düzenli olarak TKYB'ye raporlanır.

6.2. Şikayet Mekanizmasının İlkeleri

Şikayet mekanizması aşağıdaki temel ilkeler doğrultusunda işletilmektedir.

- **Erişilebilirlik:** Mekanizma, her paydaşın, yaş, cinsiyet, eğitim, kültür veya fiziksel kısıt farkı gözetmeksizin başvuru yapabileceği biçimde tasarlanmıştır. Başvurular ücretsizdir ve çeşitli kanallardan (telefon, e-posta, web formu, yazılı bildirim vb.) alınabilir.
- **Tarafsızlık ve Gizlilik:** Şikayetler hiçbir önyargı olmaksızın ele alınır şikayetçi isterse anonim kalabilir. Tüm kişisel veriler, 6698 sayılı KVKK hükümlerine uygun biçimde korunur.
- **Zorlama ve Misillemeden Korunma:** Şikayette bulunan hiçbir kişi veya kurum, bu sebeple cezalandırma veya ayrımcılığa maruz kalmaz.
- **Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik:** Her şikayet kayıt altına alınır, süreci izlenebilir kılınır ve sonuç başvuru sahibine yazılı veya sözlü olarak bildirilir.
- **Etkinlik ve Zamanında Çözüm:** Şikayetlerin alındığına dair teyit en geç 5 iş günü içinde verilir çözüm veya yanıt 30 iş günü içinde sağlanır.
- **Kapsayıcılık:** Mekanizma hem iç paydaşları (çalışanlar, taşeronlar, tedarikçiler) hem de dış paydaşları (yerel halk, kamu kurumları, STK'lar) kapsamaktadır.

Ek olarak, sistem içinde toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve taciz (GBVH) bildirimleri için ayrı gizlilik protokolleri ve duyarlılık eğitimi bulunan özel alt prosedürler tanımlanmıştır.

*PAYDAŞ KATILIM PLANI *

Performansın izlenmesi için aşağıdaki göstergeler kullanılacaktır:

- Açılan/çözümlenen şikayet sayısı,
- Ortalama çözüm süresi,
- Şikayetçi memnuniyet oranı,
- Hassas gruplardan gelen başvuru oranı,
- Eğitim ve farkındalık faaliyetlerinin gerçekleşme düzeyi.

6.3.Dış Şikayet Mekanizması

Dış şikayet mekanizması, proje faaliyetlerinden doğrudan veya dolaylı biçimde etkilenen tüm toplulukların ve paydaşların erişimine açıktır.

Paydaşlar çevresel, sosyal veya ekonomik konulardaki endişe, talep ve şikayetlerini aşağıdaki kanallardan herhangi biriyle iletebilir:

- **Telefon:** +90 (2016) 428 4029
- **E-posta:** info@demilac.com.tr
- **Posta:** İnönü Mah. Kayışdağı Cad. Dem Plaza No:172, 34755 Ataşehir / İstanbul
- **Web Sitesi:** <https://demilac.com.tr/iletisim/> (çevrim içi form aracılığıyla)

Her başvuru sistematik biçimde kayıt altına alınır ve bir şikayet kimlik numarası (ID) atanır. Süreç, Sosyal Sorumluluk Personeli (SSP) koordinasyonunda yürütülür. Başvurular sınıflandırılarak ilgili birimlere yönlendirilir değerlendirme sonuçları şikayetçiye yazılı olarak bildirilir.

Dış paydaşlardan gelen şikayetler, TKYB'nin “adil, kültürel olarak uygun ve erişilebilir çözüm yolları” ilkesine uygun biçimde ele alınır. Şikayetlerin çözüm oranı, eğilim analizi ve memnuniyet düzeyi düzenli olarak izlenir ve Çevresel ve Sosyal Performans İzleme Raporu içinde raporlanır.

6.4.İç Şikayet Mekanizması

İç şikayet mekanizması, DEM İlaç çalışanları, yüklenici ve alt yüklenici personelinin çalışma koşulları, etik ihlaller, ayrımcılık, mobbing, ücret, iş sağlığı ve güvenliği veya veri gizliliği konularındaki bildirimlerini kapsar.

DEM İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş. bünyesinde görev yapan tüm iç paydaşlar (çalışanlar, alt yüklenici personel ve stajyerler), mevcut kurumsal iç iletişim ve geri bildirim platformu **DEMİLAÇ.BİZ** üzerinden şikayet, öneri veya diğer bildirimlerini doğrudan iletebilmektedir.

Çalışanlar yöneticilerine, Sosyal Sorumluluk Personeline veya doğrudan İSG ve Çevre Müdürlüğüne anonim olarak başvurulabilir 30 gün içerisinde sonuçlandırılır.

Zor veya karmaşık şikayetlerde süreç uzatılabilir bu durumda ilgili personele bilgilendirme yapılır. Süreç tamamlandığında düzeltici faaliyetler kayıt altına alınır ve çalışanlara geri bildirim sağlanır. Mekanizma, 4857 Sayılı İş Kanunu, 6698 Sayılı KVKK ve IFC PS2'nin "çalışan-işveren iletişimi" hükümleriyle uyumlu olarak yürütülür.

6.5. Şikayet Mekanizması Kanalları Ve Toplam İrtibat Görevlisi (Tig) İletişim Bilgileri

Proje süresince şikayetlerin etkin şekilde yönetilmesi için yetkilendirilmiş bir Toplum İrtibat Görevlisi (TİG) atanmıştır. TİG, hem saha hem de merkez düzeyinde paydaşların iletişim kurabileceği birincil kişidir.

TİG'in temel görevleri:

- Şikayetlerin alınması, kayıt altına alınması ve ilgili birimlere yönlendirilmesi,
- Şikayetçiye 5 iş günü içinde teyit verilmesi,
- Çözüm sürecinin koordinasyonu ve geri bildirim sağlanması,
- Dış paydaş toplantılarında mekanizmanın tanıtılması,
- Aylık şikayet raporlarının hazırlanarak üst yönetime ve TKYB'ye iletilmesi.

Tüm kayıtlar "**Şikayet Takip Formu**" ile izlenir hassas gruplardan gelen şikayetler gizlilik protokolüne tabi tutulur.

7.Kaynaklar, Roller ve Sorumluluklar

Paydaş katılım faaliyetleri, DEM İlaç'ın Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi'nin (ÇSYS) ayrılmaz bir bileşeni olarak yapılandırılmıştır. ÇSYS kapsamında oluşturulan bu mekanizma, çevre, iş sağlığı ve güvenliği, insan kaynakları, tedarik zinciri ve kurumsal iletişim birimleriyle yatay bir entegrasyon içinde çalışır. Böylelikle paydaş katılımı yalnızca bilgilendirme aracı değil, risk yönetimi, izleme ve sürekli iyileştirme süreçlerinin aktif bir parçası haline gelmiştir.

Programın yönetim denetimi tesis düzeyinde Tesis Müdürü sorumluluğunda yürütülür. Stratejik düzeyde Yönetim Kurulu, operasyonel düzeyde Sosyal Sorumluluk Personeli (SSP) ve teknik denetimlerde İş Sağlığı, Güvenliği ve Çevre Müdürlüğü koordinasyonunda çalışan üç kademeli bir yapı bulunmaktadır. SSP, şikayet ve paydaş bildirim verilerini derleyerek aylık bazda Tesis Müdürü'ne, üçer aylık dönemlerde ise üst yönetime raporlar. Raporlar, ÇSYS gözden geçirme toplantılarında değerlendirilir ve gerektiğinde düzeltici-önleyici faaliyetler başlatılır.

Paydaş katılım süreçlerini doğrudan yürütecek personel olarak Çalışan Temsilcisi İlham Tükenmez atanmıştır. Personel, yerel paydaşlarla etkili iletişim kurabilecek sosyal ve kültürel yeterliliklere sahip personeller arasından seçilmiş, TKYB ve IFC gerekliliklerine göre eğitilmiştir. Tüm çalışanlara, yılda en az bir kez “paydaş iletişimi, toplumsal cinsiyet eşitliği, şikayet yönetimi, etik davranış ve gizlilik” konularında farkındalık eğitimi verilmektedir. Yeni katılan personeller için bu eğitimler oryantasyon sürecine dâhil edilmiştir.

Sahada paydaşlardan gelen talepleri, endişeleri ve şikayetleri haftalık olarak önem sırasına göre şikayetin alındığı tarihten itibaren tesis yetkilisine raporlayacaktır.

8.İzleme ve Raporlama

Paydaşların katılımı, projenin başlangıcından itibaren sürekli izlenecek ve düzenli olarak gözden geçirilecektir. Bu süreç projenin her aşamasının filtresiz yürütülmesinin ve paydaşların projeye olan katılım düzeyinin değerlendirilmesini sağlayacaktır. Katılım sürecinin izlenmesi ve güncellenmesi, projenin çevresel ve sosyal etkilerinin etkin bir şekilde yönetilmesini sağlayacaktır.

Paydaşlardan alınan geri bildirimler ve şikâyetler sayıları, konu başlıkları ve çözüm süreçleriyle birlikte sistematik olarak takip edilecektir. Dijital platformlar ve diğer iletişim araçlarının kullanım sıklığı ile erişim düzeyi analiz edilerek iletişim kanallarının etkinliği değerlendirilecektir. Ayrıca, projeye ilişkin bilgilendirme toplantıları, eğitim seminerleri ve çalıştaylar periyodik olarak gerçekleştirilecek bu faaliyetlerin sıklığı, katılım düzeyi ve etkililiği ölçülerek paydaş farkındalığının ve katılım kalitesinin sürekli iyileştirilmesi sağlanacaktır.

Düzenli Değerlendirme ve Gözden Geçirme

Paydaş katılım sürecinin etkinliği her inşaat aşamasında 6 ayda bir gözden geçirilecektir ve kontrol edilecektir. İşletme döneminde ise yılda bir defa paydaş katılım toplantıları veya görüşmeleri yapılacaktır. Bu kontrol paydaşların projeye dair kaygılarını, beklentilerini ve öneri ve şikayetlerini ortaya çıkaracaktır. Gözden geçirme süreci şu adımları içerecektir:

- **Veri Toplama ve Analiz:** Toplanan tüm geri bildirimler (anketler, toplantılar, şikayetler) sistematik bir şekilde analiz edilecek, paydaşların görüşleri doğrultusunda sürecin ne kadar etkin olduğu değerlendirilecektir
- **İyileştirme Planları:** Yapılan değerlendirme sonrası, iletişim araçlarında veya bilgilendirme süreçlerinde iyileştirilmesi gereken alanlar belirlenecek ve bu alanlarda geliştirme yapılacaktır.
- **Paydaşlarla Geri Bildirim:** Değerlendirme sonuçları, paydaşlarla paylaşılacak ve yapılan iyileştirmeler hakkında bilgi verilecektir. Bu, şeffaflık ilkesine uygun olarak Paydaş katılım planı dinamik bir belgedir ve proje süreci boyunca ihtiyaç duyulduğunda revize edilecektir. Proje aşamaları ilerledikçe, özellikle yerel halkın ya da çevresel faktörlerin değişen ihtiyaçları doğrultusunda plan yeniden şekillendirilecektir. Revizyonlar şunları içerebilir:

*PAYDAŞ KATILIM PLANI *

- **Yeni İletişim Yöntemleri:** Özellikle teknolojinin gelişimiyle birlikte yeni dijital platformların veya mobil uygulamaların kullanılması.
- **Yerel İhtiyaçlar ve Değişen Durumlar:** Proje sırasında yerel halkın yaşadığı herhangi bir değişim ya da yeni riskler göz önünde bulundurularak katılım stratejileri güncellenecektir.
- **Kapsayıcı Katılım:** Proje süreçlerinde daha fazla paydaşın dahil edilmesi gerektiğinde, bu paydaşlara yönelik özel bilgilendirme ve katılım stratejileri geliştirilecektir.

Raporlama

Paydaş katılım sürecinin etkinliğini ve gelişimini izlemek için düzenli raporlamalar yapılacaktır. Bu raporlar proje yöneticileri ve ilgili diğer paydaşlarla paylaşılacaktır. Bu raporlama sadece idari bir gereklilik değil aynı zamanda proje paydaşları ile güvene dayalı, sürdürülebilir bir iletişim ortamının tesis edilmesi için kritik bir araçtır. Bu kapsamda hazırlanan raporlar, hem projenin çevresel ve sosyal performansının takibini hem de katılım sürecinin etkinliğini ortaya koyacaktır.

Raporlama sıklığı ve formatına bakıldığında inşaat aşamasında altı aylık periyotlarda raporlama yapılacaktır.

İşletme aşamasında yıllık raporlama döngüsü esas alınacaktır. Paydaş katılımının sürekliliği ve proje performans göstergeleri değerlendirilecektir.

Şikayetlerin yoğunlaştığı, önemli bir çevresel veya sosyal gelişmenin yaşandığı durumlarda olağan raporlama periyotlarını beklemeksizin özel rapor hazırlanacaktır.

Eğitim

Paydaş Katılım Planı içeren giriş eğitimin bir parçası olarak tüm proje çalışanlarına Paydaş Katılım Planı hakkında eğitim verilecektir. DEM İlaç GES Projesi hakkında tüm paydaşlara bilgi verilecektir. Proje kapsamında görev alan tüm çalışanların ve ilgili yüklenicilerin PKP'nin kapsamı, işleyişi, paydaş iletişimi ve şikâyet mekanizması konularında bilinçlendirilmesi kritik bir gereklilik olarak görülmektedir. Tüm eğitimler kayıt altına alınacak olup yapılacak revizelerle de eğitimler yenilenecek ve tekrarlanacaktır.

Hedef Kitle

- **Proje Çalışanları:** Mühendisler, saha personeli, teknik ekip, idari kadro.
- **Yüklenici ve Tedarikçiler:** Sahada faaliyet gösteren alt yükleniciler, taşeron firmalar
- **Yönetim Kadrosu:** İşletme müdürü, İSG uzmanı, proje yöneticileri.

Bu kapsamlı eğitim ve bilgilendirme yaklaşımı sayesinde proje çalışanları yalnızca teknik görevlerini yerine getirmekle kalmayacak, aynı zamanda paydaşlarla kurulan iletişimde kurumsal vizyonu ve sosyal sorumluluk ilkelerini temsil eden bilinçli aktörler haline gelecektir.

Proje sahasında yapılan yerinde inceleme ve istişarelerde, yerel halkın projeye yönelik olumlu tutum sergilediği, projenin hayata geçirilmesini destekledikleri ve istihdam ile ekonomik katkılar konusunda beklenti içerisinde oldukları gözlemlenmiştir. Bu kapsamda, yerel halkın talebi üzerine düzenli bilgilendirme toplantıları ve eğitim oturumları planlanmış olup, bu faaliyetler Paydaş Katılım Planı'nın bir parçası olarak uygulamaya alınacaktır.

***PAYDAŞ KATILIM PLANI ***

PERFORMANS GÖSTERGESİ	HEDEF / BEKLENEN SONUÇ	İZLEME / DOĞRULAMA YÖNTEMİ	İZLEME SIKLIĞI	SORUMLU BİRİM	İLGİLİ IFC PS MADDESİ
Açılan, çözümlenen ve bekleyen şikâyetlerin sayısı	Her raporlama döneminde toplam şikâyet sayısının önceki döneme göre azalması	Şikâyet veri tabanı, Kapanış formları	6 ayda bir	Sosyal Sorumluluk Personeli (SSP)	PS1 §35–38
Şikâyetlerin çözüm süresi	Tüm şikâyetlerin en geç 30 iş günü içinde sonuçlandırılması	Şikâyet veri tabanı; tarih analizleri	6 ayda bir	SSP / Şikâyet Yöneticisi	PS1 §36
Çalışan memnuniyet oranı	%80 ve üzeri memnuniyet hedefi	Anket sonuçları, birebir görüşmeler	Yılda bir	İnsan Kaynakları / SSP	PS2 §10–11
Paydaş bilgilendirme toplantısı sayısı	Her altı ayda en az bir yerel bilgilendirme faaliyeti	Toplantı tutanakları, katılımcı listeleri	6 ayda bir	Proje Sahibi / SSP	PS1 §29–31
Şikâyet mekanizması bilgilendirme etkinliği	Tüm çalışanlar ve yerel topluluk üyelerinin mekanizma hakkında bilgilendirilmesi	Eğitim katılım kayıtları, broşür dağıtımı	6 ayda bir	SSP / İK	PS1 §36–38, PS2 §20
Anonim şikâyet kanallarının erişilebilirliği	En az 2 kanal (ör. kutu ve çevrimiçi form) aktif durumda	Gözlem, sistem kayıtları	Sürekli	SSP	PS2 §20
Personel eğitim oranı (İSG, etik, şikâyet, paydaş iletişimi)	%90 katılım oranı	Eğitim kayıtları, imza listeleri	Yılda bir	İK / SSP / İSG Uzmanı	PS2 §23
Toplumla ilişkili kaza veya olay sayısı	0 kaza hedefi	Olay kayıt formları	Sürekli	İSG Uzmanı / SSP	PS4 §5–10
Şikâyetçi memnuniyet oranı	%85 ve üzeri memnuniyet	Şikâyet kapatma anketleri	6 ayda bir	SSP / Şikâyet Yöneticisi	PS1 §37
Yerel istihdam oranı	En az %50'si yerel çalışan	Personel kayıtları	6 ayda bir	İK / Yüklenici	PS2 §18

Tablo 7. Çevresel ve Sosyal Performans Göstergeleri İzleme Matrisi

9. Ekler

*PAYDAŞ KATILIM PLANI *

9.1 Örnek Proje İstişare Formu

İSTİŞARE KAYIT FORMU				
Consultation Form				
Formu Dolduran Kişi Person Filling Out the Form		Tarih Date		
Toplantı Gündemi Meeting Agenda		Görüşme Kayıt No Consultation Register Number		
1- Toplantı Bilgileri Meeting Information				
Yetkili Kişinin Adı Name of Authorized Person			İletişim Şekli Type of Communication	
İstişare Edilen Kurum Institution Consulted			☐ Yüz Yüze Face-to-Face	
Telefon/E-posta Phone/Email			☐ Telefon Phone	
Köy-Mahalle/İlçe/İl Village/District/Province			☐ Diğer Other	
Paydaş Tipi Type of Stakeholder				
☐ Kamu Kurumu Public Institution	☐ PEK PAP	☐ STK Association/NGO	☐ İlgili Grup Related Group	☐ Oda/Meslek Birlikleri Chamber/Professional Body

***PAYDAŞ KATILIM PLANI ***

☐ Yüklenici/Alt Yüklenici Contractor/Subcontractor	☐ İşçi Sendikası Labour Union	☐ Medya Media	☐ Üniversite University	☐ Diğer Other
2- İstişare Detayları Details of the Consultation				
Konu Subject				
Geri Bildirim Feedback				
Not Note				

Tablo 8.Örnek Proje İstişare Formu

*PAYDAŞ KATILIM PLANI *

9.2 Örnek Proje İstişare Kaydı

Paydaş Türü	Danışılan Kurum	Paydaş	Cinsiyet	Telefon	İletişim Kanalı	Tarih	Toplantı Gündemi	Katılım Sağlanan Paydaş Sayısı	Ekip	Formu Dolduran Kişi	İstişare Ayrıntıları

Tablo 9.Örnek Proje İstişare Kaydı

9.3 Örnek Proje Şikayet Kayıt Formu

Tam adınız	
İletişim bilgileri	Postayla: Lütfen posta adresinizi belirtiniz.
Lütfen sizinle nasıl iletişim kurulmasını istediğinizi belirtiniz (posta, telefon, e-posta)	Telefonla: E-postayla:
Tercih ettiğiniz iletişim dili?	Türkçe Diğer.....
Olay veya şikayetin açıklaması (Ne oldu? Nerede oldu? Kimin başına geldi? Sorunun sonucu nedir?):	
Olay/şikayet tarihi	
	Bir kere yaşanan olay/ şikayet (tarih _____) Birden fazla kere yaşanan (kaç kere? _____) Devam etmekte olan (şu anda devam etmekte olan olay/ şikayet)
Bu sorunun nasıl çözümlendiğini görmek istersiniz?	
Yalnızca dahili kullanım Şikayet eden kişi: Tarih: Referans numarası:	

Tablo 10.Örnek Proje Şikayet Kayıt Formu

***PAYDAŞ KATILIM PLANI ***

9.4 Örnek Proje Şikayet Kaydı

No	Alınan tarih	İsim/Anonim	Şikayet türü	Sınıflandırma	Kısa açıklama	Takipten sorumlu kişi	Alınan eylemler	Çözüm tarihi	Gelecekte benzer şikayetleri önlemek için alınan eylem

Tablo 11. Örnek Proje Şikayet Kaydı

***PAYDAŞ KATILIM PLANI ***

9.5 Örnek Proje Şikayet Kapatma Formu

Kayıt tutan kişinin adı:	
Kayıt tarihi:	/...../.....
ŞİKAYET/TALEP KAPATMA	
Kapanış Formunun bu bölümünde, şikayetin nasıl çözüldüğü veya talebin nasıl karşılandığına ilişkin bilgiler yer alacaktır; bir harcama yapılmışsa, bilgileri girilecektir; şikayet/talebin şikayet/talep sahibiyle mutabık kalındığına dair bir açıklama yazılacak ve şikayet veya talep sahibi ve ilgili müşteri çalışanı tarafından imzalanacak ve kapatılacaktır. (İnternet üzerinden alınan şikayetler için imza yerine e-posta yanıtı beklenecektir)	
Şikayet/Talep için Alınan İşlemler	İlgili Departmanlar /Yükleniciler/Alt Yükleniciler
1-	
2-	
3-	
4-	
Harcama Tutarı:	
Şikayet/Talep Eden Adı ve Soyadı	Müşteri adına Ünvan-Adı-Soyadı ve İmza

Tablo 12.Örnek Proje Şikayet Kapatma Formu